

דף קנא.

עין משפט א.

א"ח סימן שז פעיף י

י. מותר לומר לחבירו שמור לי פירותי שבתחומך ואני אשמור לך פירותיך שבתחומי י.

עין משפט ב.

א"ח סימן שז פעיף א

א. מהכתוב "וכבדתו מעשות דרכך ממצוא חפצך" דרשו חז"ל חפצין אסורים ואפי' בדבר שאינו עושה שום מלאכה כגון רק לעיין בנכסיו ולראות מה צריך למחר ז, וכן ללכת לפתח העיר כדי שימהר לצאת בצאת השבת לבית מרחץ ח אסור. וכן אין מחשיכין על התחום ט כדי לשכור פועלים.

הגה: וה"ה דאסור לטייל בשבת י כדי למצוא סוס או רכב או ספינה.

א. ב. מחשיך אדם על התחום להביא בהמתו שיצאה מחוץ לתחום, וי"א דאם אין הבהמה יכולה ללכת ברגליה כגון בטלה קטן אינו רשאי להחשיך עליו כיון דאינו רשאי להביאו שאסור בטלטול כבעל חי שהוא מוקצה.

ו. דאין בשמירה שום איסור, וגם מחוץ לתחום אפשר ע"י בורגנין.

ז. שבת ק"ג, ועירובין ל"ח-ל"ט. ואסור לאדם ללכת בתוך שדותיו וגנותיו לראות מה הן צריכין ואיך פירותיהן שהרי עוסק בחפציו בשבת, ואפי' שאינו ניכר כלל אסור. ח"א אות ב'.

ח. שכן היו בזמנם בתי מרחצאות מחוץ לעיר.

ט. היינו לקרב עצמו בשבת עד סוף התחום ולהחשיך שם שיהיה קרוב למקום הפועלים, אבל על דבר המותר רשאי להחשיך כגון להביא בהמתו שיצאה מחוץ לתחום.

י. משמע דאפי' בתוך התחום אסור והמ"א בס"ק ג' כתב דאינו אסור אלא דוקא שניכר הדבר שלצורך הסוס הוא מטייל, אבל לדעת הח"א כלל ס' אות ב' דגם זה נקרא עוסק בחפציו אע"פ שאינו ניכר כלל אסור, כה"ח אות ט'.

עין משפט ג.

א"ח סימן שו סעיף ב

ג. היתה בהמתו עומדת מחוץ לתחום יכול לקרוא לה כ כדי שתבא.

עין משפט ד.ה.

א"ח סימן שו סעיף ג

ד. מחשיכין על התחום לעשות צרכי כלה או צרכי מת ל, ויכול ג"כ לומר לחבירו שיחשיך כדי שיביא לו ובלבד שלא יזכיר לחבירו סכום מקח מ בסך ידוע.

לקח מחבירו לפני שבת בשמונה לא יאמר לו בשבת תן לי בשנים ואני אהיה חייב לך עשרה נ.

והגה: ואם א"א בלי שיזכיר לו סכום מקח והוא דבר מצוה מותר ס, ויש אוסרין בכל ענין וכן עיקר.

א"ח סימן שו סעיף ה

ח. יכול לומר לחבירו לעיר פלונית סמוכה אני הולך ע למחר וכן מותר לומר לו תלך עמי לעיר הסמוכה פלונית למחר, כיון שהיום יכול לילך לאותה עיר ע"י בורגנין ס, וכן כל כיוצא בזה שיש בו צד היתר ז לעשותו ביום שבת, ובלבד שלא יזכיר לו שכירות, אבל בדבר שאין בו היתר לעשותו בשבת, אפי' אם אין בו אלא איסור דרבנן, כגון שיש לו

כ. ומיירי שאינה טעונה בשום דבר דאל"כ אסור משום מחמר, כה"ח אות י"ז.
ל. דלצורך מצוה התירו בין להחשיך כדי להביא, בין לומר לחבירו בשבת שילך למקום פלוני למחר.

מ. דאין באמירה זו שום מצוה אלא הצלת ממנו וע"כ אסור, ב"י.

נ. אפי' לצורך מצוה, והטעם דצירוף זה שאני אהיה חייב עשרה אין בו צורך מצוה.

ס. וידעת מר"ן השו"ע סכום המקח אסור בכל אופן אפי' בדבר מצוה.

ע. וכן אסור לומר אני ארכוב למחר או אני נוסע למחר וצריך ליזהר בזה, מ"א ס"ק י"א.

פ. אפי' אין שם בורגנין כיון שיש היתר ע"י זה מותר, ב"י וט"ז ס"ק ז'.

ובורגנין היינו סוכות של שומרים שכל אחת מובלעת בתוך שבעים אמה וארבעה טפחים של חברתה, ועי"ז יכולים ללכת כמה פרסאות ועיין בסי' שצ"ח סעיף ה' ו'.

צ. כגון ע"י מחיצות, וגם דבר שמותר לומר לחבירו לעשותו למחר אסור לומר לאינו יהודי לעשותו בשבת, ואפי' בדיעבד אסור, מ"א ס"ק י"ב.

פירות חוץ לתחום? שהם מוקצים כיון שא"א לו להביאם בשבת אסור לומר ג"כ לחבירו שיביאם לו מחר, וכן אסור להחשיך עליהם כדי שימהר להביאם, אבל רק כדי לשמרם מותר.

הגה: ולא יאמר אעשה דבר פלוני למחר ר' אם דבר זה א"א לעשותו בשבת.

עין משפט וז.ז. או"ח סימן שכה סעיף טו

טו א"י שהביא בשבת חלילין (פי' כלי כגון חלילים שקולם מעורר הבכי) לספור בהם ישראל, לא יספור בהם לא הוא ולא אחרים עד שימתין לערב בכדי שיבואו ממקום קרוב; ואם ידע בודאי שממקום פלוני הביאם בשבת, ימתין לערב כדי שיבואו מאותו מקום, ואח"כ מותרים בין לו ובין לאחרים; וה"מ כשהביאם דרך רה"ר, אבל אם לא הביאם אלא דרך כרמלית, כיון שלא נעשה בהם איסור תורה א"צ להמתין כדי שיבואו אלא מותרים לערב מיד.

עין משפט וז.ז. או"ח סימן שכה סעיף טו

טז ספק אם הובאו מחוץ לתחום או מתוך התחום, חוששין שמא מחוץ לתחום הובאו.

עין משפט ט.י.כ. או"ח סימן שכה סעיף יד

יד. טז. עשה האיננו יהודי ארון או קבר בשבת לעצמו מותר לישראל ליקבר בו, אבל אם עשאו בשביל ישראל לא יקבר בו עולמית, כיון שזה בפרהסיא אבל בנעשה בצנעה מותר בכדי שיעשו. גם בנעשה בפרהסיא אסור רק לאותו ישראל שנעשה בשבילו אבל לאחר מותר אחרי בכדי שיעשו.

ק. ה"ה בתוך התחום אם הם מוקצים הדין כן, ט"ז ס"ק ח'.

ר. ולא דוקא כשאומר לחבירו אלא אפי' לדבר בינו לבין עצמו אסור, כה"ח אות ע"ו.

עין משפט ל.

אור"ח סימן שיא סעיף ז

ז. מותר לסוך המת ולשטוף אותו במים ש ולשמוט הכר מתחתיו כדי שלא יסריח, ובלבד שלא יזיז בו שום אבר.

ואם היה פיו נפתח קושר את הלחי בקשר עניבה בכדי שלא יוסיף להפתח, אבל לא כדי שיסגר אפי' מקצתו ומטעם זה אין מעצימין את עיניו ^ת בשבת כי זה הזות אבר.

דף קנא:

עין משפט א.

אור"ח סימן שיא סעיף ז

עיין לעיל דף קנא. עין משפט אות ל

עין משפט ב.

יר"ד סימן שלט סעיף א

א. הגוסס הרי הוא כחי לכל דבריו ^א, אין קושרין לחייו ואין סכין אותו ואין מדיחין אותו ואין שומטין הכר מתחתיו ואין נותנים אותו ע"ג חול או אדמה, ואין מעצימין עיניו וכו', עד שתצא נפשו.

ב. כל המעצים עיניו מיד עם יציאת הנפש הרי זה שופך דמים, אלא ממתנינים מעט דאולי נתעלה הוא ^ב.

ג. אין קורעין ולא חולצין ולא מספידין עליו ולא מכניסין עמו ארון

ש. במים קרים אבל לא חמים, כה"ח אות נ"א. ואף שמוקצה אסור בנגיעה לצורך דבר המוקצה, לגבי מת לא החמירו בזה וע"כ התירו בסיכה וזה גם לדעת המחבר בסי' ש"י סעיף ו' דס"ל דמוקצה אסור בנגיעה, אבל לרמ"א בסי' תקי"ג שמותר נגיעה במוקצה נחא, כה"ח אות נ"ב-נ"ג.

ובשמן אין איסור ממרח כמבואר בסי' שכ"ז סעיף א'.

ת. ועיין בכה"ח אות נ"ד "עד אות ס' כמה דינים בענין זה.

א. באבל רבתי פרק קמא. ופי' הר"ן היינו ליתן גט, ולמתנה, וכהן רשאי ליכנס לבית ששם הגוסס אע"פ שרוב גוססים למיתה, מ"מ לקמן בסי' ש"ע יתבאר דאסור לכהן ליכנס לבית ששם גוסס. ש"ך ס"ק א'.

לגוסס נוטלין לו ידיו ואומר מזמור לדוד הבו לה' בני אלים וכו'. וטוב גם לומר אלוהי נשמה. מבית לחם יהודה. וכל מה שאסור כאן לעשות לגוסס משום שזה מקרב מיתתו.

ב. והרמב"ם דימה הדבר לנר מטפטף כיון שנוגע בו האדם מיד נכבה.

קבורה לביתו עד שימות, ואין פותחין עליו בצדוק הדין עד שתצא נפשו.

הגה: וי"א דאין חוצבין לו קבר עד שימות.^א

הגה: אסור לחצוב שום קבר וישאר פתוח עד מחר ושלא יקברו בו המת באותו יום דיש סכנה בדבר.^ב

הגה: אם יש דבר צדדי שמעכב יציאת הנשמה כגון שיש לו גרגיר מלח על לשונו, או קול דופק סמוך לבית של חוטב עצים וכדומה מותר להסיר המעכב משם.^ג דאין בזה מעשה כלל אלא מסיר המונע. אבל השמטת הכר והכסת שהוא מזיז ומנענע אותו ואפשר שבזה מקרב מיתתו אסור.

עין משפט ה. יו"ד סימן רמז סעיף ג.

ג. ד. המרחם על העניים הקב"ה מרחם עליו.^ד

הגה: יתן האדם אל לבו שהוא כמו שהוא מבקש כל שעה פרנסתו מהקב"ה ושומע תפילתו, כך ישמע שוועת העניים.

הגה: גם יתן אל לבו שהוא גלגל החוזר בעולם וסוף האדם שיבא הוא או בנו או בן בנו לידי מדה זו, וכל המרחם על אחרים מרחמין עליו.^ה

ג. כתב הב"ח דמדינא מותר אם הוא לא מרגיש בזה.

ד. רי"ו בשם ר"י החסיד. וכתב שם שלא יעברו ימים מעטים עד שימות אחד.

ה. מהגהות אלפסי בפרק אלו מגלחין, וכתב הט"ז דקשה איך התירו להסיר גרגיר המלח מעל לשונו והרי הוא מזיז את פיו ע"כ כתב אין לנהוג היתר בהסרת המלח.

ו. ומכלל מעלות הצדקה שהופכת מידת הדין למידת הרחמים, ושכר צדקה מפורש בפסוק "הלוא פרוס לרעב לחמך" וכו'. "אז תקרא וה' יענה" וכתב "כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' בכל מעשה ידיך", וכתב "מתן בסתר יכפה אף" וצדקה תציל ממות.

ואין עבירה מכבה אותה כשאר מצוות, וגורמת חיים לאדם כמעשה דבנימין הצדיק, כל זה לשון מהרח"ו זצ"ל בשער הקדושה.

ועוד כתב שמצות הצדקה מאירה באדם בכל השבוע בסוד וצדקתו עומדת לעד, אבל מצוה אחרת אינה מאירה כי אם יום אחד שמקיימה מכתבי האר"י ז"ל. ברכי יוסף.

ז. כל זה לשון הטור.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com